

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová plní sliby

Český statistický úřad hraje na české poměry nebývale otevřenou hru. Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová v rozhovoru konkretizuje, jak se jí podařilo splnit sliby, které dala na začátku svého funkčního období.

Co vás vedlo k rozhodnutí zcela zprůhlednit činnost Českého statistického úřadu a učinit z něj jednu z mála maximálně transparentních státních institucí?

Jedna věc je, že vedení úřadu chce naplňovat vládní koncepci boje proti korupci. Mně osobně však velmi šlo o to, abych splnila sliby, které jsem dala při mém nástupu do funkce. Tehdy jsem hovořila o tom, že chci prezentovat ČSÚ jako transparentní instituci, jako úřad, který nemá co skrývat a chce otevřeně hovořit o všech aktivitách, otevřeně informovat veřejnost o využívání veřejných prostředků – tedy prostředků nás všech.

Co si pod pojmem transparentnost máme představit? Jaké to bude v praxi?

Každý kdo bude mít zájem, každý jednotlivec, může na webových stránkách statistického úřadu získat informace o smlouvách, které ČSÚ uzavřel. Také chceme informovat o všech veřejných zakázkách, a to jak probíhajících, tak i připravovaných. A když říkám všech, tak hovořím nejen o nadlimitních, ale i podlimitních.

Jaké kroky doposud v této souvislosti učinilo nové vedení úřadu?

V oblasti veřejných zakázek byl celý proces jejich přípravy v rámci ČSÚ centralizován. Vytvořili jsme nový odbor veřejných zakázek a právních služeb vedený zkušenou ředitelkou. Byly vydány nové, podstatně přísnější směrnice, které se týkají zadávání veřejných zakázek. Do nich jsme zakomponovali i procesy týkající se zadávání zakázek malého rozsahu. Také byla vydána nová směrnice, která se týká hospodaření s rozpočtovými prostředky. Ta mimo jiné ukládá zveřejňovat smlouvy na internetových stránkách úřadu a stanovuje, že žádné nové smlouvy uzavřené v ČSÚ nesmí být z důvodů transparentnosti a možnosti následné kontroly předmětem obchodního tajemství ze strany dodavatele.

Neměl by být tento postup u veřejných institucí již dávno samozřejmostí?

Možná se vám může zdát, že jsou takové postupy samozřejmostí, ale věřte tomu, že tomu tak není. Z mého pohledu jde o trend, který by měl být vzorem všeobecného postupu pro celou veřejnou správu. ČSÚ bude transparentně zveřejňovat své smluvní vztahy mezi úřadem a jeho dodavateli. Zcela konkrétně naplnujeme smysl zákona o svobodném přístupu k informacím.

Co se tedy fakticky změnilo proti letům minulým?

Všechny veřejné zakázky jsou v současné době centralizovány. Vede nás k tomu přesvědčení, že tím zajistíme lepší přehled a právní dohled

nad zakázkami a také, že se nám centralizací podaří získávat výhodnější podmínky pro úřad. U podlimitních zakázek jsme rozhodli, že zakázky již od dvou set tisíc budou zadávány v režimu naší směrnice, která je podstatně přísnější a stanovuje výrazně striktnější pravidla, než která ukládá zákon. Systém objednávek bude možné realizovat pouze u zakázek do dvou set tisíc.

Jak tedy bude celý proces zprůhlednění smluvních vztahů úřadu probíhat?

Celý proces zavádění transparentnosti smluvních vztahů bude realizován v několika krocích od března do července letošního roku. Reálně byl zahájen 8. března, kdy úřad zveřejnil na svých webových stránkách texty nadlimitních smluvních vztahů – smluv s objemem plnění do 3 326 mil.

„Z mého pohledu jde o trend, který by měl být vzorem všeobecného postupu pro celou veřejnou správu, tak, aby každý věděl, kdo, co a za kolik nakupuje za peníze daňových poplatníků.“

Předsedkyně ČSÚ doc. Ritschelová a 1. místopředseda ČSÚ Ing. Geuss při představení transparentnosti úřadu na tiskové konferenci.

korun za roky 2009 a 2010. Tedy smluv, které byly uzavřeny dva roky před nástupem nového vedení úřadu.

Jak to bude se smlouvami uzavíranými v letošním roce? Ty budou k dispozici také?

Nově uzavírané smlouvy s objemem plnění nad jeden milion korun budou v roce 2011 zveřejňovány již automaticky. Bude se jednat o smluvní vztahy zahrnující i zakázky malého rozsahu. Ze zákona je zakázka malého rozsahu do dvou milionů korun a ČSÚ si tuto hranici dobrovolně snížil.

Budete zpřístupňovat i starší smlouvy uzavřené před rokem 2009?

Samozřejmě. Druhou částí procesu transparentnosti je zpřístupnění smluv, které byly uzavřeny ještě před rokem 2009 a jsou stále platné. Tento seznam bude zveřejněn 9. dubna a texty smluv do něj budou vloženy do 2. května letošního roku. Může se to zdát komplikované, ale celý proces není tak jednoduchý, jak se na první pohled zdá. Nemůžeme vzít smlouvy a jen tak je dát na internet. Musíme je všechny velmi pečlivě projít, abychom měli právní jistotu, že je můžeme zveřejnit. Ke každé smlouvě také připravujeme poznámkový aparát, který ujasní čtenáři jejich kontext tak, aby ten, kdo bude se seznamem pracovat, věděl k čemu se jednotlivé smluvní vztahy váží, jaká je jejich platnost a kdo je jejich příkazcem. Kromě jiného jednáme i s druhou smluvní stranou a žádáme o souhlas se zveřejněním. K mému velkému překvapení jsou i společnosti, které tento souhlas odmítly vydat, a my v této chvíli zvažujeme náš další postup. Jsme totiž přesvědčeni, že zveřejnění smluvy bez dodatků obsahujících citlivé informace by nemělo být problémem. A konečně třetí etapa odstartuje v červenci,

kdy na webových stránkách ČSÚ začneme dobrovolně zveřejňovat výzvy veřejných zakázek malého rozsahu a jednací řízení bez uveřejnění.

Snižujeme závislost úřadu na nevýhodných smlouvách

Kromě výše uvedených aktivit patří do procesu transparentnosti i ověřování platných smluvních vztahů a jednání o změně smluvních podmínek, jak se vám daří postupovat v této oblasti?

Do kompetence odboru veřejných zakázek a právních služeb patří také evaluace starších a stále platných smluvních závazků. Jsou obnovována jednání o smluvních podmínkách, zejména u smluv, které současné vedení úřadu takzvaně podědilo. Největší objem smluv, které má úřad uzavřené, jsou smlouvy na dodávky spojené se zpracováním dat a potřebného softwaru a hardwaru. U těchto smluv je úřad významně limitován již užívaným systémem. Některé uzavřené smlouvy pro nás dokonce znamenají problémy, neboť s ohledem na garantovanou výhradní majetková práva dodavatelů stává úřad do značné závislosti na dodavatelích. Nelze ovšem říci, že všechny závazky, na jejichž základě úřad buduje nebo provozuje výpočetní systém, jsou nevýhodné. My se snažíme postupně tuto závislost snižovat úpravou smluvních vztahů, které by u pořízených aplikací daly úřadu právo software nejen provozovat, ale také jej upravovat a umožnit vstup třetí strany. Toto je nová podmínka u všech nově uzavíraných smluv na úřadě. Stejně tak se snažíme dosáhnout podobné úpravy i v případě uzavírání dodatků k již podepsaným smlouvám.